

Ese de dóve ori in septemana:

Joi-a si Dominec'a.

Pretiuu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
 „ strarili de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pontru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseza de dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopéscá. Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 de cuvint. (spatiu de 20 siro garmond) tacs'a 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-s intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipu.

Fóia bisericéscá, scolastica, literariá si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Cuventare la anulu nou.

Ce voiti se ve facu voue? Ei au disu Dómne, ca se se deschida ochii nostri. Si facendu-i-se mila lui Isusu s'a atinsu de ochii lor; si indata a vedin'u ochii lor.

Mat 20 — 32 — 34.

Éta cá din voi'a lui Ddieu stamu in pragulu deminetii cei d'antaiu a anului nou 1874! Pórt'a anului trecutú s'a inchisu la spatele nóstre — naintea nóstra se estinde marea intempariloru cea ne marginita, acoperita de velulu indoelii; éra pre noi in hotarele ei anguste, in minutulu presinte dóve mominte ne preocupa: aducerea aminte din trecutú si speranti'a in viitoriu. — O de ar fi pentru noi acel'a impaciutoriu, éra acest'a imbucuratoriu!

Diorile prime a unui anu nou ni resarira adi. Nime insa nu scie ce ascunde elu pre sém'a nóstra in sinu-i intunecosu, fiinduca viitoriuu asemána ceriului fora stele; marginile lui se luminédia crestinului numai prin o radia, radi'a religiunei basate pe acea firma credintia cá „*Man'a lui Ddieu ni a condusu sórtea nóstra pana acum, elu ni va purtá grige si de acum nainte.*”

De si e in contr'a credintiei, totusi sufletului nostru fórt'e-i place a pipái in intunereculu viitoriuu, ar dori fórt'e se scie nascerea intempariloru, doresce a scí: ce sórte-lu ascépta in anulu acest'a, dar i-se nimicesce poff'a de nesciinti'a viitoriuu. —

Cine dintre muritori, póte scí cumca anulu acest'a ce a resaritu asupr'a nóstra, fi va óre anulu fericirei séu alu nefericirei nóstre? Cine ar scí spune, cá óre urmá-ne voru si in anulu acest'a fericirile si bucuriele anului trecutú? séu acopere elu sub aripele sale vre-o fatalitate ce are se conturbe si odihn'a sufletului nostru de pana aci?

Mintea cea mai intieptá se impedece la intrebarea acest'a, si e silita a-si recunósce nepotinti'a si slabitiunea; si e casi caletoriulu prin pustia in nóptea intunecosá, séu ca omulu lipsitu de lumin'a ochiloru, carele nu entéza a face singuru nici unu pasiu. Asia e de orbu omulu facia de viitoriuu seu, incátu mintea marginita a omului nu e in stare a strabate arcanele viitoriuu. Si totusi omulu e indetoratu a pasí inainte, a dá facia cu intemparile nevediate, ba inca si necugetate; la unic'a imbarbatare, carea e: *Mán'a lui Ddieu ne a povatiutu sórtea nóstra pana acum, elu ni va fi purtatoriu de grige si de acum in nainte.*

Audiulu minuniloru lui Cristosu i-a indemnatu pre orbi. — se vina si se siéda langa calea, pre unde mergea Cristosu, séu dóra din intemparare s'au afluato ei acolo? nu se tiene de noi; destulu cá au siedintu acolo doi orbi; carii eran in o stare de totu deplorabila si de compatimitu, trairu in nópte vecinica, si carii nici o data nu au védiutu lumin'a sórelui si frumseti'a naturei. Si ce au cerutu ei dela Cristosu? Bunulu celu ne aparatu de

lipsa adeca: deschiderea ochiloru lor, ascultandu-li-se rugatiunea, ei din multiamire au voitu se-i urmeze lui Cristosu. —

Asia de orbi, asia for' de vedere suntemu noi toti facia de viitoriuu nostru; si necum se potemu vedé desvalirea intempariloru a unui anu viitoriu, dar' inca si desvalirea minutulu viitoriu e secretu naintea nóstra. Si in intunereculu acest'a strigamu „*Miluescene pre noi fiulu lui Davidu, fá, ca se se deschida ochii nostri!*” Dar rugatiunea nóstra este strigare in pustia ce nu se aude de nime, si noi continuámu ca nisce orbi viéti'a nóstra. —

E tristá si descuragiátoria aretarea acést'a, dar e adeverata. Er fiindcá in totu adeverulu, fia macar cátu de amaru, se afla ceva bunu si mangaitoriu: pentru acea nu ve intristati déca in diu'a de astadi mi-am luatu de tema a vorbirii mele intempararea acést'a. —

Noi suntemu orbi si fora de vedere facia de viitoriuu nostru, insa precum vi voi aretá, provedinti'a tocmai in nevederea acést'a si-a gloriificatu intieptiunea sa. —

La momentu insa pare de unu adéveru tainicu dar ve rogu se aveti pucina paciintia, ca se ve poteti invinge despre acést'a. „*Cine are urechi de auditu se auda?*”

Precumu siedéu orbii din scriptura langa cale, candu Isusu insocitu de invetiacei sei se apropiá de Ierichon, strigandu din adenculu inimei ca se se indure de densii si cu poterea lui ddiéscá se li deschida ochii lor; tocmai asia siedemu noi toti in calea vietii, nesciindu ce va se hotarésca sórtea asupr'a nóstra: si eschiamamu cu frica, *Dne! indura-te de noi!* fá ca se ni-se deschida ochii nostri, ca se potemu vedé ce acopere timpulu in sinulu seu negru, ce este destinatu pentru noi!

Dar' I. C. nici o potere, ba inca nici Ddieirea nu ne implinesce rogarea nóstra, deórece e contraria cu intieptiunea sa si cu binele si fericirea nóstra. De ce óre? Pentrucá de amu poté vedé noi in viitoriu fericirile nóstre; nu am avea nici o bucuria, ba ne amu simti óresi cumva reu, cáci atunci ele nu ar avé inaintea nóstra nici unu pretiu. —

Ce omu sermanu! Ne amu indatinatu a numí pre acel'a, carele este lipsitu de lumin'a ochiloru sei, si cu dreptulu; fiindca e sítu a se lipsí de bunulu celu mai dulce si mai scumpu a vietii. Noi insa candu nu potemu vedea in viitoriuu nostru, trebuie se ne tienemu de nisce orbi norocosi. Ce cugetati? Déca ar trage Ddieu in laturi din naintea ochiloru nostri velulu ce acopere secretulu viitoriuu nostru, si ni-ar aretá ce necasuri ne ascépta, ce cugetati óre nu vi ar paré reu, cá vi s'a deschisu ochii vostri?

Fora indoiéla; pentrucá de a-ti vedé implinirea dorintieloru vóstre, numerulu lungu a dileloru fericite, resplatarea osteneleloru si sti'm'a fiiloru vostri crescuti cu grige aducenduse de anulu acest'a voue; atunci voi nainte a-ti simti implinirea dulcetiei, pre carea timpulu gradatimu vi-ar fi dat'o si sosindu ele nu ar avé pretiu, cáci a-ti

dorî mai multu, ba v'a-ti face nemultiamitori, strigandu: numai atât'a e ce ni-a adusu anulu acest'a? noi le amu sciutu aceste de multu. Nu haru ei blastemu ar fi pentru noi cunoscerea viitoriului nostru, carea numai câtu ne ar face neindestulitori cu sôrtea nôstra. O! I. A. ca se potemu gustá in viét'i'a acést'a bucuria adevărata; ca se potemu trage in pepturile nôstre mirosulu floriloru sadite in cursulu vietii nôstre, ca se potemu apretiuí dupa meritu darurile dileloru bune; trebue ca asia se vina acele la noi, ca venirea loru se ne fia nóue necunoscuta, nevedindu diorile apropierii loru. — Asia a hotari'to acést'a bunulu Ddieu si elu a hotaritu cu intieptiune. —

Cursulu vietii nôstre este incopciatu nu numai de intemplaminte imbucuratória, ci si de intemplari triste, viét'i'a nôstra nu are carari numai cu flori, ci se estinde si peste carari acoperite de spini. Deci de ar dice Ddieu: *ca se ni se deschida ochii nostri* cu privire la cele spuse, si amu vedea multimea suferintieloru, a doreriloru, morburiloru ce va se ne apese, mórtea iubitiloru nostri, petarea renu-melui bunu alu nostru, perderea libertatii séu dóra tocmai a vietii nôstre, cari tóte in decursulu anului acestui'a o data séu un'a dupa alt'a ni s'aru intemplá, — dicu déca tóte acestea ni le aru descoperi Ddieu nóue ce tredia amara ar fi acést'a pentru noi in anulu acest'a nou.

Intieptiesce, cu adevărata intieptiesce a hotaritu prevedinti'a, ca se fia ascunse in intunereculu viitoriului suferintiele nôstre fitóre, se nu ni vedemu crucea, carea trebue se o purtamu pe umerile nôstre, ci se mergemu nainte for' frica pe cursulu ce ni este destinat; gustandu minutele odihnei, culegendu florile bucuriei in sperantia: cá Ddieu va indepartá dilele cele rele dela noi nelasandu a ne ingreoiá mai multu decâtu ce potemu suferi. —

Cugetulu acel'a, cá déca amu prevedé noi in viitoriu, multe lucruri le amu face altcum, amu indepartá multe rele de la noi, este o sinamagire grozava. Au nu trebue se se implinésca aceea, ce a scrisu in cartea sa santa prevedinti'a dupa intieptiunea sa ddiésca? ér déca moritoriulu voiesce a se prinde de rôt'a guvernatória a lumii ce se întórce cu celeritate mare, se rapesece de dens'a si se nimicesce fora crutiare. —

Facia cu prevedinti'a noi nu avem alta de a face decâtu a ne aplecá ei, a merge pe acelu drumu ce ni sta inainte, fia acel'a netedu séu grunduros, plinu de flori séu spini. —

Déca nu potemu patrunde arcanele viitoriului nostru, orbi'a acést'a nu e generala încátu noi cunoscemu cî presintele e fiulu trecutului, ér viitoriulu e alu amenduror'a. Din cunoscinti'a acést'a luminatu potemu se deducemu viitoriulu nostru for' ca Ddieu se demande de nou deschiderea ochiloru nostri. —

Tóta fapt'a omului din presinte este semintia seminata pentru viitoriu; timpulu o resare, si ea aduce rodu dupa felulu seu. —

Déca nu ar fi intre faptele nôstre si urmarile loru nici o legatura; déca legatur'a aceea ce este intre ele s'ar rumpe in acelu minutu, candu anulu vechiu trece la celu nou, déca bateria de 12, a órei din mediulu noptii ar' nimici cu totul trecutulu: atunci mai fericitu minutu nu ar poté fi pentru omulu peccatosu, si érá mai nefericitu pentru omulu virtuosu decâtu minutulu ce insémna mórtea anului vechiu, si nascerea anului nou. Peccatosulu si-ar vedé nimicite tóte foradelegile sale, virtuosulu mórte tóte tendintiele lui nobile.

Multiamita lui Ddieu, cá acést'a nu e asia; vai tie peccatosule! haru si indurare tie dreptule! fiindcá urmarile fapteloru se estindú de pe unu anu pe altulu, adeca din timpulu in eternitate. Vai tie peccatosule! cá de e dreptu aceea, cá mediulu noptii e ór'a spiriteloru, e cu nepotin-

tia, ca in nóptea ultima a anului, se nu se arete naintea sufletului teu memori'a peccatoru facute, si de si voiesce omulu a o inecá aceea in desfrenare séu beutura; totusi peccatale i-se arata in chipu grozavu in deminét'i'a prima a anului nou. —

Au nu se aréta naintea sufletului teu faptele tale cele rele in form'a unui spiritu? de sí acelea in anulu trecutulu le ai potutu astupá cu intieptiunea sierpelui se nu le ajunga pedéps'a meritata; totusi acelea in anulu acest'a mai alunecandu o data nu vor scapá de justitie nepedepsite. Óre nu e credibilu cumca tiraniele si insielatiunile tale din anulu trecutulu se se descopera in anulu acestu nou? Óre nu e credibilu, cumca clevertoriulu, conturbatoriulu de linisce si pace, derimatoriulu de fericirea casnica, carele de-s: le a continuatu in anulu trecutulu for' pedépsa estútimpu, descoperinduse 'si va luá pedéps'a meritata? Óre nu e credibilu? dar' ce se mergu mai de parte, cáci ar trebui se anumeru unu numeru mare a peccatoru, si fia care se-lu finescu cu acea, cá fric'a descoperirii conturba pre peccatosu, si deminét'i'a prima a anului nou, numai de aceea resare asupr'a lui, ca se-i renoiésca musttrarea consciintiei facendui nefericirea mai simtita. —

Haru si salute dreptului! pre carele deminét'i'a prima a anului nou ilu gasesce leganduse in aceea mangaere dulce, cumca elu a fostu credintiosu intru implinirea detorintieloru lui incredintiate. Cátu suntemu de linisciti in consciinti'a sufletului, cá noi in dirigatori'a nôstra ne amu pastratu credinti'a, amu aretatu sirguintia si dreptate. —

Cátu de tare ne mangaiamu, cá noi amu fostu schiopiloru picioru, ér orbiloru lumina ochiloru; si necum amu opritu unde amu potutu misería, ci ne amu nisuitu din respoteri spre inaintarea binelui comunu. Ce satisfacere cá noi sub greomentulu suferintieloru nu ni amu perdutu credinti'a in Ddieu. —

I. A. urmarile fapteloru vóstre din anulu trecutulu se estindú si peste acestu nou, impartindu-vi séu haru séu blastemu, asia precum acelea au fostu séu bune seu rele. —

Spuneti-mi pentru ce a-ti pofti, ca Ddieu se faca acuma minune cu noi prin deschiderea ochiloru nostri, deórece acelea le scimu fiindu ele documentate prin intemplantile trecute a loru mii de ani? Acést'a ar fi lucru de prisosu, cáci precum disei presintele fiindu fiulu trecutului ér viitoriulu a amenduror'a, mai cá potemu cu tóta siguritaea deduce viitoriulu nostru. —

Cugetu ce voiti a dice. Acea cá sunt casuri candu nu ni potemu sci presintele din trecutulu, candu suntemu pedepsiti pe langa tóta nevinovati'a nôstra, suntemu calumniati pe langa tóta onestitatea nôstra, ne luptamu cu seraci'a pe langa tóta sirguinti'a nôstra. —

Edreptu, insa nici aici nu e prevedinti'a neprémariata. —

Cine n'a lasatu se tréca neobservate intemplantile lumii, acel'a cu abuna séma a devenitu la esperinti'a aceea, cumca sôrtea pamentésca a omului nu e totu deun'a conforma cu meritele lui. Sunt ómeni, carii dupa trecutulu loru ar' fi meritati spre bogatia si recompensare, si totusi seraci'a si condemnarea a fostu partea vietii loru: pana candu cei nemeritati sunt bogati si cinstiti de toti.

Potemu cunósce ómeni, carii pentru sustinerea unei familii grele, lucra cu credintia si sirguintia; traiescu moderatu si cu trezvia, si totusi judecatoriulu dadatoriu de viét'ia, timpuriu tramite asupr'a loru morburi indelungate si grele, ba tocmai si mórte, lasandu-ii pre ai sei de nisce orfani tristi: pana candu trendavii, perditoriulu de véra, betivii si desfranatii, caror'a nimene nu-li trage nici unu folosu sunt sanitosi si traiescu multu. —

I. A. óre suntemu noi asigurati despre aceea, cá noi carii amu negociatu, credintiosu cu talentulu nóua incredintiatu, vomu fi scutiti, de ori ce neplacere in anulu ace-

st'a? Óre potemu noi calculá intemplantintele acelea triste cari trebuie pestrecute de noi in anulu acest'a? —

Nu! nici decum nu! fiindca celu ce astadi se bucura de dragostea si de stim'a comuna mai înainte de ce ar decurge anulu acest'a, póte se fia obiectu de risu tuturo-ru. Se póte intemplá, cà celu ce astadi e intregu si sanitosu, pana la sosirea primei dile de primavéra se fia dusu si elu si famili'a lui de pe faci'a pamentului. —

Tóte acestea se potu intemplá, dar nu pe nesciute, nici din intemplare; ci din guvernarea intielépta a Atotuputernicului, carele ne iubesc. — Fericirea nóstra stá in credinti'a nóstra, ér pe langa credintia ca se ne sciimu viitoriulu nu avem lipsa de deschiderea ochiloru nostri. —

Fiindcá, ajungane bucuria ori necadia, fericire ori nefericire, fia-ne dilele asia de fericite câtu inim'a nóstra se guste totu multemire, séu asia de triste câtu sub greomentulu loru ea se se franga, credinti'a: cà sórtea nóstra este in man'a lui Ddieu ne face se fimu linistiti, sciindu cà ce elu face sunt facute intieptiesce. —

Fulgerile mergu pe acelu drumu, ce li este aretatu de man'a lui Ddieu, ér blastematielë si tiranielë ómeniloru numai pana atunci si acolo-si continua lucrarea loru pana candu si unde Ddieu le lasa. — Insielatiunile ómeniloru, cari se imbraca in piei de miel, din voi'a lui Ddieu spre acelu scopu se facu, ca se indemne pre altii la credintia, aretancule cum trebuie se se padiésca.

Deci dara tóte câte vinu dela Ddieu fia acelea câtu de amare sunt bune, fiindca sunt spre inaintarea binelui si a fericirei nóstre. —

Se ne lasamu dara si in anulu acest'a sórtea nóstra in man'a lui Ddieu, elu cu buna séma va indreptá spre bine cáile nóstre, càci a promisú: „cà precumu se indura tat'a de fiii sei, asia se indura si elu de aceia, carii se temu de elu si pazescu poruncile lui. —

Éra déca suflarea rece a mortii ar stange faci'a vietii nóstre, câtu nu amu ajunge diu'a de pre urma a anulu acestui'a, o I. A. acést'a ar fi fórtë tristu pentru noi, si nici nu atât'a pentru noi câtu pentru famili'a nóstra, carea ar' remanea orfana si fora spriginitori. — Insa nóue nu ni este iertatu a ne teme de mórte. Càci ce e viéti'a pre pamentu? Nemicu alta decâtu o caletoria ostenitóre. S. scriptura asemána viéti'a acést'a cu flórea ce demanéti'a infloresce, ér sér'a se usca. —

Apoi dupa ástfelu da viéti'a se ne para reu, lasand'o aici pe pamentu?

Asia e, ar trebui se ne para reu dupa viéti'a acést'a trecatóre, déca sórtea omului creatu dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu ar fi intocmita asia ca dupa mórtea lui nici loculu seu se nu-lu mai cunósca. Da! déca din colo de mormentu nu ar avea nemicu de asteptatu si speratu. —

Insa deschideti numai cartea mare a vietii, „evangeli'a“, si ve-ti gasi pe fia care frundia a ei promisiunea si adeverirea, cumca omulu traiesce si dupa mórte, si urmarea fapteloru lui 'lu petrece si dupa mórte, càci dice Isusu „*va veni ór'a candu toti cei ce sunt in mormenturi voru audí cuventulu lui Ddieu, si voru invie cei ce au facutu bine intru invierea vietii éra cei ce au facutu reu intru invierea judecatii.*“

Insa nu diceti cà tocmai din acestu punctu de vedere ar fi bine se ni se deschida ochii nostri, ca se potemu vedé in viitoriulu nostru, deórece sciindu noi cà in decursulu anulu acestui'a trebuie se ne aretamu inaintea dreptului judecatoriu, ne-amu indreptá viéti'a asia câtu fora frica se potemu stá naintea lui.

Misera scudiare! au nu ar trebui tocmai atunci se te pregatesci astfelu candu nu scii ce te ascépta? tocmai ne-

sciinti'a acést'a ar trebui se te indemne la armarirea regulei: „*asia traiesce, ca si candu in tóta diu'a ai morí, asia lucra ca si cum ai traí in eternu.*“

Ce folosu amu avé déca amu scí cà in anulu acest'a va trebui se murimu? Eu baremu nu credu cà amu avé vre unu folosu, pentru cà omulu care-si iubescé viéti'a nu ar mai lucrá nemicu ci aru traí in lenevire, altulu ar lucrá peste mesura multu ca se póta aduná ceva familiei sale ce ar remané orfana, si cu acést'a si-ar grabi mórtea éra altulu ar petrece timpulu totu in rugaciune. Dara asia ne rugamu si lucramu ca ómeni, implinimu lucrurile si cele trupesci si ne deprindemu si cu cele sufletesci. —

I. C. Cu acést'a cuventare amu voitu a deschide anulu 1874. Acestea adeveruri, cari potu se ve intimpine pre voi in decurgerea anulu acestui'a vi le amu pusu naintea ochiloru, ca din trensele se trageți folosu pentru voi.

Dupa acestea nu mi-a remasu alta decâtu: ca servulu lui Ddieu, se ceru binecuventarea lui Ddieu asupr'a vóstra pe anulu acest'a. In fine ca si eu se-mi esprimu gratularea mea pastoralá.

Cuvintele mele pastorale sunt pucine si se cuprindu in urmatórele:

Ddieu se vi ajute, cà in decursulu anulu acestui'a se fiti scutiti de rele si necesuri. Dee Ddieu ca si voi iubitiloru mei se ve aprindeti de acelu doru si dragoste a bisericeii si a natiunei nóstre iubite, care o au avut'o strabunii vostri in peturile loru.

Dee Ddieu, ca in decursulu anulu acestui'a, se fiti partasi de mai multu moralu crestinescu, folosindu totu timpulu se nisuiti a iubi pre de aprópele vostru ca si pre voi insive, crutiandu, se crutiati averea vóstra si a deaprópelui vostru, si se nu o imprasciati din manile vóstre in manile strainiloru.

Dee ceriulu, ca se se salasluésca in casele vóstre bucuri'a, sanetatea, pacea si viéti'a indelungata, fiindu anulu acest'a pentru voi anulu darului si alu fericirei.

Dee Ddieu, ca cel'a ce dintre voi este chiamatu a face judecata, se fia insuflatu de duhulu smereniei si a drep-tatii, éra cei ce sunt chiamati la ascultare se o faca acea de voia si fara sila.

Fia ca diu'a de astadi se fia diu'a renascerii a cresti-niloru nostri spre o viéti'a mai buna, si iubire sincera, a bisericeii si a natiunei nóstre.

Si acuma Ddieule Atotuputernice, cel'a ce ai caletoritu cu servulu teu Iacobu si Iosifu padindu-ii pre densii de tóte relele, — caletoresce acuma cu noi dimpreuna luminandu mintea nóstra spre a poté fi implinitori porunciloru tale, ca prin trensele se ne facemu partasi imperatiei tale cei ceresci. Aminu!

Ionu Istinu
presbiteru.

Afacerile Delegatiunei congressuale romane in caus'a despartirei ierarhice a credintiosiloru din comunele mestecate.

Se apropie anulu de candu Delegatiunea nóstra congressuala in prim'a sa siedintia tieputa la Aradu in ⁵/₁₇ Februaru 1873 a deliberatu tóte actele comisiunali despre pertractarile cfeptuite in unele comune mestecate.

Protocolulu despre acea siedintia delegationala — dupa cum s'a publicatu la timpulu seu si in pretiuit'a „Lumina“ inca atunci de locu, s'a comunicatu Delegatiunei congressuale serbe la Carlovétu cu recercare si spre acelu scopu: ca conformu punctului XVI. alu invoielei normative, si ea — Delegtionea serba, se proceda asemoné, adeca se censuredie actele comisiunali si pronun-ciandu-se asupr'a loru, se comunice resultatulu Delegatiunei nóstre, ca apoi impacatiunile de despartire ale respectiveloru comune aprobate reciprocamente se si póta csecutá finalminte.

Era cu privire la acelea comune, unde despartirea pe calea impacatiunii amice n'a succesu: Delegatiunea congresuala serba a fostu recercata, ca se-si dee convoirea pentru petitiunare la Maestatea Sa, spre a delega *Tribunalulu regescu din Pest'a*, pentru *deliberarea proceselor*, in sensulu punctului XX. alu cunoscutei Invoielii carlovetiene.

Cestiunea acést'a in sa la *Carlovetiu* nici pana astadi nu e resolvita, — fiindu-cà precum se afirma de acolo Delegatiunea congresuala serba din caus'a desarangerii trebiloru ierarhice si a starii exceptionale facia de congresu, nici o data nu s'a intrunitu, séu coadunatu spre acestu scopu!

Intr'aceea, — comisiunile delegationali miste la continuele steruintie si intetiri ale Delegatiunei nòstre congresuale si chiar la intrevenirea din partea Ministeriului reg. ung. de cultu, si-au continuatu si asia dicendu terminatu operatiunile mai pretutindenea.

Delegatiunea nòstra, parte in conferintie, parte prin presiedintele seu n'a intrelasatu nici unu incidinte ne resolvitu, nici o intrebare ne deslegata, si nici o dubietate neclarificata; ea a fostu activa, a lucratu neintreruptu intru interesulu credintiosiloru doriti de a se emancipa odata de sub stapanirea bisericesca straina, incorporandu-se la cea nationala.

Intre capii dieceseloru concerninti, anume *intre Episcopi'a serbesca de Versetiu* si *intre a nòstra romana de Caransebesiu*, s'au fostu escatu conflicte grave din privinti'a *jurisdictionei canonice* facia de comunele respective, cari despartindu-se prin impacatiune, se si organisara si incorporara la concerninta diecesa nationala a loru for' d'a mai poté accepta votulu Delegatiunei serbe de la *Carlovetiu*, carea par' cà nici nu mai existe!

Conflictele aceste au ajunsu si la cunoscenti'a inaltului Ministeriu de cultu, si au casunatu Delegatiunei nòstre, dar' mai vertosu presiedintelui si referintelui ei fòrte multe fatigie, càci acusi, acusi se cereau felu de felu de desluciri, chiarificari si pareri.

Astfelu agendele Delegatiunei nòstre in cestiunea despartirei ierarhice au fostu multifarie; de la complanarea din *Carlovetiu*, adeca dela statorirea principiiloru si inchierea puncteloru de Invoie la cu datulu 19. Iuniu 1871. pana in diu'a de astadi, au intratu si s'au deliberatu finalminte 261 de *obiepte* esibitionali.

Precum s'a anonsiatu la timpulu seu, Escelenti'a Sa parintele Archiepiscopu si Metropolitu alu nostru *Procopiu*, ca presiedinte alu Delegatiunei congresuale romane cu d. d. membri ai delegatiunei *Antoniu de Mocioni* si *Vincentiu Babesiu*, tienù ultim'a siedintia in *Buda-pest'a*, — la 9. si 10. novembre nou a. c. pertractandu si deslegendu 31. de cause mai momentòse si urginti. —

Resultatulu acestoru pertractari asiderea s'a comunicatu la *Carlovetiu*, cerendu si solicitandu-se resolvirea loru si de acolo, — in sa ér' for de resultatu séu macar vre unu respunsu!

Traganarea din partea Delegatiunei congresuale serbe de la *Carlovetiu* nepotendu-se suferi mai multu for' de *aimulti si mari necasurile credintiosiloru nostri romani din respectivele comune mestecate*, mai vertosu ale celoru cari sunt avisate la procesu, si cari intetiescu cu nedumerire inceperea proceseloru: a indemnatu pre Escelenti'a Sa parintele Metropolitu presiedinte, cu pre d. d. membri ai sub delegatiunei: ca se recurga la Ministeriulu de cultu, cerendu-i intrevenirea intru finalisarea acestei cestiuni.

Pasii facuti in caus'a acést'a n'au romasu for' resultatu de órece inaltu acelasu Ministeriu prin Rescriptulu de datulu 23 novembre a. c. Nr. 24, 511. notificandu Escelentiei Sale parintelui Archiepiscopu si Metropolitu alu nostru *Procopiu*, provocarea categorica catra Dlu Administratoru alu Patriarchatulu serbescu din *Carlovetiu*, *Nicanor Gruics*, a cerutu ca se-i substerna Delegatiunea nòstra congresuala pana la finea anului curinte trei conspecte detaiate, si a nume:

1. Despre acelea comune mestecate: unde pertractarea de despartire s'a efeptuitu, respective unde impacatiunea amica a succesu;

2. despre acelea comune: unde pertractarea s'a ordonatu si inceputu; dar inca nu s'a terminatu, — aretandu caus'a ce impedece efeptuirea;

3. despre acelea comune unde impacatiunea s'a incercatu, dar' nesuccediendu cestiunea de despartire, are d'a fi deliberata prin procesu la judetiulu delegandu de Maestatea Sa:

Conspectele aceste facendu-se din actele concerninti ale comisiuniloru delegationali, — pe langa comitiva s'au si substernutu inaltului Ministeriu; si fiindu cà ele sunt de interesu pentru respectivii credintiosi romani ai nòstri: éta se punemu la vederea stimabiloru lectori ai „*Luminei*“:

I. Cele amintite sub 1 sunt urmatóriele comune:

Numele comuneloru	Datulu pertractarei	Numerulu credintiosiloru		Eparchi a concernuta	Observare
		romani	serbi		
Vlaicovetiu.	22. Novem. 1871.	1001	217	Versetiu	In tóte aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu de la Metropolia nationala. serbii au cerutu despartirea ca si cele de sub Nr. 1—10. Serbii au cantatu despartirea, dar au revocat'o, ca si mai sus sub Nr. 15—16 nefindu 100 de suflete s'au incorporatu simplu. romani inca nu sunt incorporati.
Iamulu micu.	23. Maiu. 1872.	656	227	Caransebesiu	
Bafinu.	24. Maiu.	169	26	"	
Dent'a.	19. Ianiu.	1106	958	"	
Gaiulu micu.	"	558	106	"	
Checea romana.	30. Iuliu.	1964	488	Aradu	
Satulu nou.	19. 20. Sept.	5131	1193	Caransebesiu	
Dolove.	21. 22.	4013	1555	Versetiu	
Alibunari.	23. 24.	2357	1363	"	
Mramoract.	25. 26.	2161	1102	"	
Monostoru.	15. Octovre.	1450	922	Aradu	
Nadla. u.	26. 27.	2543	202	"	
Pecic'a-romana.	28. 29.	5102	244	"	
Tornea.	30. Novemb."	472	459	"	
Foeni.	18. Novemb."	1601	523	Temisior'a	
Tolvadi'a.	16. Novemb."	1018	380	Caransebesiu	
Marcovetiu.	17. Martiu. 1873.	716	100	Versetiu	
Labuc'a.	19.	1107	402	"	
Cabinu.	1. 2. Augustu."	1016	1983	"	
Naidasiu.	6. Augustu."	2086	86	Caransebesiu	
Orsiov'a vechia.	10. 11.	557	68	"	
Cianadulu serbescu.	22. 23. Octoin."	1192	1740	Aradu	
Sum'a.		37,492	14,244		

Archiepiscopu si Metropolitu alu nostru *Procopiu*, ca presiedinte alu Delegatiunei congresuale romane cu d. d. membri ai delegatiunei *Antoniu de Mocioni* si *Vincentiu Babesiu*, tienù ultim'a siedintia in *Buda-pest'a*, — la 9. si 10. novembre nou a. c. pertractandu si deslegendu 31. de cause mai momentòse si urginti. —

II.

Cele amintite din conspectulu sub 2 sunt urmatóriele comune:

1. *Panciov'a*, in dieces'a *Versietului*, serbesca.
2. *Iasenov'a*, " " "
3. *Parti'a*, " " *Temisioarei* "
4. *Herneacov'a*, " " "
5. *Eci'a*, " " *Aradului romana*.

Ca de cauza a neefectuarei pertractatiunei cu privire la *Iasenov'a*, s'a aretatu delasarea adeca *neconducerea* si *neluminarea credintiosiloru romani* cari nici nu s'au infatisiatu naintea comisiuniloru delegationali ér la celea lalte patru comune comisiunea delegationala serba n'a voitu se ésa la facia locului.

III.

Comunele in cari comisiunile au tienutu pertractare for' de a succede impacatiunea, sunt urmatóriele:

1. *Fenlacu*, sub dieces'a serbesca a *Temisioarei*.
2. *Fabricu-Temisior'a*, " " "
3. *Satu-Chinezu*, " " "
4. *Becichereculu micu*, " " "
5. *Mehala*, " " "
6. *Ciacov'a*, " " "
7. *San. Nicolaulu mare*, " " "
8. *St. Andreiu*, " " "
9. *Saravol'a*, " " "
10. *Margit'a-mare*, " " *Versietului*.
11. *Dobriti'a*, " " "
12. *Pojejeni'a*, " " "
13. *Cianadulu unghurescu*, " romana a *Aradului*,

pentru ale caror'a causa s'a asternutu rogurea inaltului Ministeriu: ca si fora de votulu Delegatiunei congresuale serbe, se binevoéca a face propunere si a medloci la loculu preainaltu delegarea Tribunalulu regescu din *Bud'a-pest'a* — fiindu bietii romani ai nostri espusi si mai la grele necasuri si cumplite asupriri din partea inversiunatiloru *preoti serbesci*, — pentru cà au cerutu despartirea. —

Din acestu reportu onorabilulu publicu si mai vertosu credintiosii nostri din respectivele comune mestecate se voru convinge: că Delegatiunea esmisa de Congresulu nostru nationalu bisericescu, si-a implinitu missiunea; remanendu acum'a finalisarea cestiunei in bunavointi'a si chipzuirea Ministeriului reg. ung. de cultu si instructiune publica. —

Comisiunea speciale a delegatiunei noastre congressuale e avisata si ascépta in totu momentulu a-si continua operatiunile in comunele amintite sub II numai déca s'ar delaturá pedecile opuse. —

Eparchiele nostre romane, si mai vertosu a Caransebesiului au cascigatu mai multe mii de credintiosi din comunele mestecate amintite sub I; avendu acei credintiosi deplin'a mangaere că s'au vediutu odata emancipati de sub stepanirea bisericesca straina, incorporandu-se la cea rudita nationala a loru!

Acum'a ar fi numai de doritu inca, ca respectivii membri ai comisiunei esmise de sínódele nostre eparchiali extraordinarie, sé se coadune spre a se consultá si a face propunerile proximelor sínóde eparchiali in cestiunea importanta a *Manastiriloru* din care noi romanii avem se ni pretindemu, revindicamu si validitam partea ce ni compete, dupa dreptate si ecuitate!

Arádu, 13. Decembre 1873.

Petru Petroviciu.

LA

serbatórea taierei impregiuru (séu anulu nou.)

„Si s'au intorsu pastorii, marindu si laudandu pre Dumnedieu de tóte, ce le audise si vediuse, precum se disese loru.“

Luc'a Cap. 2. versu 20.

Aceste sunt cuvintele santului evangelistu Luc'a. Dupa trecerea a loru optu dile de la nascerea Mantuitoriului, s'au intorsu pastorii, carii grabeau se-si duca omagieile loru noului nascutu pruncu, tramisu de tatalu a totu tietoriulu.

Tramisu a fostu elu de tatalu ca se ne mantuiésca de vecinic'a sclavié, tramisu-l'a pe unulu iubitu fiu alu seu, ca se scape omenimea de suferintiele la cari ajunsese.

Mantuitoriulu nostru Is. Cr. a primitu pe sine trupu omenescu, ca se arete prin esemple vii omenimei umilinti'a catra parintele celu cerescu si celu tramisese, ca astefeliu se urmamu si noi obedientiei, carei s'a supusu Mantuitoriului nostru.

Diu'a taierei impregiuru, n'a fostu altu ceva, decâtu supunerea Mantuitoriului nostru ca omu, legiloru acelor'a, care erau pe atunci in vigóre, si caror'a trebue fia care dintre ómeni sé se supuna si asculte. Vedemu, că domnulu nostru Is. Cr. nu a venitu pre pamentu, ca se impuna puteriloru omenesci, căci de si ar fi potutu ca Dumnedieu se incungiure tóte suferintiele, totusi elu ca si omu in o persóna se supuse tuturoru ascultariloru si porunciloru omenesci.

Taierea impregiuru, dupa legea vechia a fostu taina prin care noulu nascutu s'a curatitu de pecatu, elu s'a nascutu ca omu, a trebuitu dar sé se supuna tuturoru porunciloru omenesci. Acést'a supunere inse n'a facut'o pentru sine, căci elu ca Dumnedieu potea sé indeparteze dela sine tóte suferintiele omenesci. Elu s'a nascutu numai ca sé ne mantuiésca pre noi de m'nc'a si suferintiele vecinice.

Noi asemenea trebue sé ne supunemu tuturoru legiloru, sustatatorie cu atât'a mai vertosu, căci unulu iubitu fiulu lui Dumnedieu, carele fû tramisu pe pamentu, unde cu rebdare a suportatu necesurile, pana in urma si torturile lumesci. —

Adi serbamu diu'a anului nou. — Da! amu ajunsu anulu nou, avem sé ne bucuramu in trensulu, multiemindu Tatalu cerescu, care ni-a datu putere si viétia alu si ajunge in pace si sanitosi. Căci de vomu privi in trecutu, de ne vomu aduce aminte de dilele anului vechiu, ne vomu aduce aminte de multele probe a provedintiei, va trebui se strigamu: „Mare esti dómne, si minunate sunt lucrurile tale, căci tóte intru intieptiune lo ai facutu.“

Suferintiele si fasele, prin cari amu trecutu in anulu vechiu, au sburatu, ele sunt suplinite de mangaiera si speranti'a ce nutresce fia care crestinu, in credinti'a adevarata a religiunei.

Anulu vechiu a trecutu, a sburatu si numai este; in decursulu lui — multi dintre noi n'au gustatu altu ceva, decâtu intristari si dureri nesuportabile. Au remasu multi despoati de rude-

nii ba chiar si de parinti. Anulu trecutu rapi din sinulu bisericei nostre pre celu mai mare barbatu alu ei, pre nemoritoriulu metropolitu *Andreiu Siagun'a*.

Mangaiera si dile mai bune asteptamu de la anulu nou care astadi si-incepù cursulu. Vareversá elu óre asupr'a nóstra binefacerele, ce asteptamu? este secretulu lui pana atunci noi traimu in sperantie bune, cari — ceriulu dee — sé le vedemu realizate pe deplinu in decursulu anului nou; ca asia cu dreptu se-lu potemu numi *anu fericitu!*

Urosu Ioanoviciu
clericu de anu II.

La

anulu nou 1874.

Dedicatiune societatei de lectura a clericiloru romani gr. or. din Aradu.

Unu anu trecù din viétia, ér' urm'a-i ne remane,
Si-oru trece inca altii, — in cari noi n'om trai!
Dar' densii stau totu gat'a, junéti'a se ne-o ingâne,
Multimea loru ne spune: „*crestine vei mórt!*“

Unu anu adi espiéza si altulu ne saluta,
Pre densulu cu placere adi toti lu-salutam.
Scimu bine: că cu densulu viéti'a ni se scurta
Dar' totusi cu amóre noi toti ne gratulam

Astfeliu e omulu Dómne! astfeliu a sa dorintia
Ér cugetarea—i este unu caosu nepetrunsu,
Ce adi doresce, mane combate in violintia,
Pucinu adi ce-i se pare, e mane chiar' de ajunsu.

Se nasce omu 'n lege, credinti'a 'lu adapa
Si tinde mangaere la celu-ce a retacitu,
Dreptatea e lumin'a, ce calea i-o areta
De care a lui gresiele pururea l'a feritu.

Sé nasce omu 'n lege, si legea n'o pastréza
Ma lucra totu in contra-i cu unu zelu neimpecatu. —
Si candu ia a sa morire spiritu-i espiéza
Cu mare resignare cunósce alu seu pecatu!

Se nasce omu 'n lege amórea 'lu conduce
Pe a vietii căi spinóse, pe acestu chinu pamentescu.
Din a le sale fapte, fiintia-i viu streluce
Si viéti'a-i este radia din sórele cerescu.

Vedeti! in asta lume contrastele sunt multe
Pamentulu ér' inghite ce elu a resaritu!
Er' timpulu ne testéza cele 'n ani petrecute
Macar că anii 'n sine de multu au si peritu.

Unu anu din viéti'a nóstra trecù ca si o visare
Si altulu ne sosese, si noi 'lu salutamu,
Ori bine, ori ce rele va-duce: 'n resignare
Primimu o Dómne sante si in Tine toti speramu!

Credinti'a ne adapa cu o dulce mangaere,
Noi toti for' neci o frica privimu in viitoriu. —
Adi *anulu nou viedie!* si multa 'mbelsiugare
Trimite-ni nóue o sante Creatoriu

Viéti'a for' lucrare e unu somnu, o grea visare
Unu somnu de amortire, din care nu ne tredimu!
Unu anu e unu siru de dile, si diu'a i spre lucrare
Lucrandu cu barbatia pre Domnulu lu marimu!

Viéti'a este scurta, ér' dilele trecu iute
Si for' de amanare pasimu catra mormentu,
Auror'a candu apare, murgitulu pe intrecute
Cu velu de intunecime se asiédia pe pamentu.

Ér Tu parinte bune pre noi cari cu-umilire
Rogamu a Ta indurare si darulu Teu pré santu,
Pazescene stepane de orb'a retacire,
Căci Tu esti bunu si mare in ceriu si pre pamentu!

Si acum anu nou pasiesce in viéti'a nóstra dara!
Croesce alta cale pe carea se pasimu,
Se 'n cete-asta dorere, dorere pré amara
Si in bun'a indestulire cu toti se vietuimu!

Atunci cu bucuria, la a nóstra despartire
Ti-om dice „Adio ferice“ in veci nu te-om uitá,
Si in sinulu omenimei pastrezi o suvenire —
Noi cugetandu la tine, — *pre Domnulu vom laudá.*

Aradu, in 1 Ianuaru v. 1874.

Alessandru Petroviciu.
clericu de cursulu II.

Chelmacu, 21 Decemvre 1873.

Préonorate Domnule Redactoru!

Rogu Préonorate Dle Redactoru a primi in colónele „diu-
ariului Lumin'a“ modestele mele reflexiuni la articlii aparuti in
Nrii 55 si 74.

Dnii V. Mangra si Cior'a aducu la cunoscinti'a on. publicu
cetitoriu in Nrii sus amintiti, cumca „a dóu'a alegere a preotilo-
loru e anticanonica si neconstitucionala.

Dlu Dim. Pop'a in articolulu seu din Nr. 58. raspunde pri-
mului D. corespondinte, argumentandu cu dovedi contrariulu; si
adeca: cumca „a dóu'a alegere a preotiloru e tocmai canonica“.
Respunsulu acest'a peste totu 'lu privescu de alu meu, consimtindu
intru tóte cu Dlu.

Sub constitutiunea bisericésca intielegu aceea spresiune, acelu
dreptu, ca toti membrii aceiasi biserici, precum preotimea, asia,
si turm'a pastoriei sale incredintiata sè se bucure de asemenea,
drepturi, favoruri si remuneratiuni; aceea de dupa aptitudinea
sa, ér' acést'a de dupa dreptulu seu, sè fia in drépta judecata
luatu.

Déca acuma unu tineru, de curendu santitu numai ca se
intre in catalogulu clerului, e hirotonitu pe un'a dintre parochiile
mai slabe, — de si a avutu calitatile de a ocupá un'a dintre cele
de frunte; — sè fia silitu dupa opiniunea Dlu Corespondinti
a remané acolo pentru totdeun'a? Dupa modest'a mea parere
acésta judecare nu se potrivece cu conventulu Constitutiune.

Departé sè fia dela mine cuventele exprimate: specula si
gesieftu; — dar traindu astadi in secululu desvoltarii si alu lumi-
narii, cele intelectuale trebuie se premérge celor materiale pe
tóta intemplantia, in sa pe langa tóte, déca n'avemu materialu, nu
potemu; séu fórté greu castigá cele intelectuale, prin urmare déca
dela preotime se cere activitate si calificatiune, se recere se aiba
si subsistintia, amesuratu chiamarii si responsabilitatii sale.

Pana candu se va dotá preotimea, ameliorarea sortii unor'a
sa facutu, si face prin mutarea dela o parochia mai slaba, la
alt'a mai buna. Parintii spesédia sume enorme pentru studiarea
prunciloru sei, acuma déca vre-unu clericu casualminte e aplicatu
la o parochia slaba, sè fia osenditu a remané acolo in perpetuu;
pe unulu ca acél'a pe langa tóta sciinti'a si moral'a lui, l'am face
imposibilu de a esiste si cresce pruncii sei nici macar in aceeasi
mesura, in carea a fostu respectivulu crescutu.

De mi-s'ar pune intrebarea din partea vreunui on. cetitoriu,
pentruce se hirotonesece unu tineru cu calitati bune pe vr'o un'a
dintre parochiile cele mai slabe?

Respunsulu e gat'a: Tinerii nostri in mare parte sunt se-
raci. Cu ajutoriulu conditiuniloru studiédia cele 8. slase gim. si
teologi'a; candu e gat'a, — ne avendu parochia — e silitu a se
aplicá câte 4—5. ani langa vr'unu notariu, advocatu séu la careva
pretura de scrietoriu, mai apoi disgustandu-se de ocupatiunile
acelea, nisuesce intr'acolo, pentru a-si ajunge scopulu, spre carele
s'a preparatu, acuma déca nu sunt parochii vacante dintre cele
mai de frunte de ocupatu; cum sunt: B. Comlosiu, Iadaniu,
Giul'a, Pecio'a, Pesacu, Fenlacu, Foeni etc. au nu se admite la
alegerea sa de preotu si la parochiile cele mai slabe? Si déca e
alesu, sè fia condamnatu a-si consacrá viéti'a sa acolo pentru
totdeuna?

Modest'a mea parere e, cà precum preotii asia si clericii—
fora distingere de dupa studiile loru pregatitoare si calificatiunea
loru, sè fia promovati la parochiile bune de medilocu si slabe, —
si apoi atunci poftimu constitutiune adevératu bisericésca.

Altcum venerabilulu Sinodu eparchialu si Préonoratulu
Consistoriu diecesanu, ca foruri competinte vor scí asupra cestiu-
nei de sub intrebare, in interesulu comunu, si alu dreptatei la
timpulu seu a judecá.

Petru Biberca,
preotu.

De langa Pomezcu, Decem. 1873.

Domnule Redactoru!

In dilele aceste, candu prelanga unu óresicare indiferentismu
ce bantue societatea nóstra mai suutemu amenintati si de o fó-
niete inspaimentatóre, trebuie se apretiuimu multu nesuintiele si
energii'a aceloru inspectori ai nostri, cari in butulu tuturoru pe-
deciloru nu descúragéza, ci inca cu mai multu zelu staruiescu
pentru infintiarea scoliloru confesionale, si inbunatatirea salarie-
loru invetiatoresci.

Protopresbiteratulu Pomezcului asia dicendu este celu mai
slabu in totu districtulu consistoriului oradanu; totusi in privin-
ti'a scoliloru, elu stá in *loculu primu*. Nu me laudu candu afirmu
acést'a, càci o spune insasi realitatea, o spune scolile nóue, ce
conformu legiloru instructiunei publice, s'au ridicatu de a rondulu
in tóte comunele nóstre. Lucrulu este dara prea evidentu, cà
unde in fruntea trebiloru stau barbati energiosi, condusi numai
de binelo poporului, acolo tóte dispusetiunile salutarie se potu
efectuá, desí la pasulu din taiu poporulu ar' fi nepasatoriu.

Domnulu protopopu si inspectoru alu nostru *Elie Mog'a*,
merita in privinti'a acést'a recunoscinti'a tuturoru Elu a facutu
in inspectoratulu seu totu ce a potutu, fora se fia pretinsu nici
macar rebonificarea speselor de calatoria, numai sè-si implinésca
chiamarea cu inspectoru si de odata se scutésc si scolile de
amenintiarile guvernului. Au staruitu de astadi in tóte comunele
din inspectoratulu seu sunt scoli nóue, ma si in acele comune
unde pana acuma n'au fostu scoli de candu e lumea; au ridi-
catu salariulu invetiatorescu in cele mai multe locuri.

Candu am accentuatu faptele Dlu inspectoru Mog'a, n'au
facut'o ca se invinuescu pre alti inspectori, póte mai pucinu punctu-
ali ci pentru ca si ei se faca asemenea, fiindu convinsi cà de-si uste-
nelele loru se paru neremunerate, totusi natiunea romana, biseri-
c'a nóstra, nu le vor lasá neremunerate nici odata, *celu pucinu
memori'a loru o voru pastrá intre suvenirile cele mai dulci!*

Intru adevéru in unele locuri nu multu sporiu se póte face
cu bun'a. Acolo inspectorulu trebuie sè se folosésca de positi'a
sa. Guvernulu tierii a datu indrumatiune tuturo u autoritatiloru
politice, ca oficiiloru bisericesci se li tinda mana de ajutoriu in
totu loculu unde lips'a se invederéza; deci inspectorele confesio-
nalu la casurile ocurinte trebuie se lu céra cu intetire. Trebuie
insa se marturisescu cà in multe cercuri pretoriale, inspectori
nostri nu capeta spriginulu trebuintiosu pentru efectuarea dispu-
setiuniloru referitórié la scoli, si spre mahnireá nóstra, între aceste
sunt togmai cercurile a caroru pretori sunt *romani*, séu se dau
de romani. In cerculu nostru, unde pretorele si sub pretorele
sunt unguri, la recercarea inspectorelui sunt gat'a spre dispu-
setiune totudeun'a, nu numai ci si pana aci au datu sucursulu loru
la tóte ocasiunile candu au fostu recercati.

Ar fi de doritu ca inspectorii nostri, cari sunt desconside-
rati de càtra potestatile civile se faca aretare la locurile compe-
tente despre conduit'a aceloru ampioiati, cari desconsidera chiar
legea de instructiune.

Asiu avea se vorbescu presté totu despre scolile nóstre din
Bihari'a, dar acést'a mi-o rezervu pe alta ocaziune, sperandu cà
pana atunci lucrurile se vor întórce mai spre bine, ca se potu
scriá ceva imbucuratoriu. —

P. M.

Celu mai frumosu monumentu de presté Mil- covu a Santiloru Trei Ierarchi din Iassi.

Dintre tóte lucrurile ce atrage mai cu deosebire atentiu-
nea visitoriloru in acestu orasiu, loculu primu ilu ocupa edifi-
ciulu bisericéi, Santiloru Trei Ierarchi, care e totulu arta in sculptu-
ra aprópe mai precum este cea dela curtea de Argesiu, stilu
goticu si bisantin, capu de opera cu multa maiestria architecti-
ca si cu multa stralucire, fiindu cà pre cum se vede si reliefu-
rile par' cà areta a fi fostu aurite, d'ava trecandu presté acestu
templu multe intemplari si asprimi mai bine de doi secali, totusi
este pestratu cu pucina deosebire ca si cum a fostu la incepu-
tu, decâtu auriturile pe din afara tóte s'au stersu. —

Éta cam in ce forma este constructi'a acestui monumentu si
care ne, pastrédi'a unu suveniru santu din epoc'a gloriósa a lui
Vasile Lupu, falnicu principe Romanu. —

Biseric'a mare si larga, de lespedi de piétra sapate, presté
totu, cu doue turnuri totu de piétra sapate, la midiloculu paretii-
loru se afla legata cu unu brau de marmore si presté elu sapa-
turi si coltiuri, sustienutu de tóte partile de niste colóne gróse
afara din paretii, si aceste imbracate cu piétra sculptata, pe partea
din afara curte spatiósa si la o frumósa positiune, zidu in pre-
giuru si unu turnu naltu pentru clopolnitie; despre strad'a mare,
aprópe de palatulu domnescu, éra unu edificiu strelucitu si cen-
trulu tribunaleloru civile si mitare, in tocmai ca unu foru din

Rom'a. La intrare in biserică sunt două uși din naintea caror'a se gasesc asternute lespedi de marmore, pe fața s'eu frontispiciu insigniile tierii și cu o inscripțiune frumoasă. În launtru ei multa eleganță, pictur'a în fresco reprezintă scene din testamentu, și cu multe imagine toate pe margine aurite, carti și odasii din destule de o rară frumșetia și de o valoare însemnată. Tronul domnescu cu multe garnituri și brondieri, candelă de aur și lampe de argintu, în drept'a și în stang'a Vasiliu Lupu și Domn'a Elen'a, fondatorii Santului locasiu înbracați în costume aurite și modelu de frumșetia; pe partea dreapta în midloculu bisericeii, altariulu santei Parascheve, cunstu artistu multu admirabilu, și sicriu pretiosu împodobitu cu flori de aură era în launtru pe fruntea cuvioșei coróna scumpa de petri, smaragduri și rubine care orniedia acelu santu corpu, candelutie de argintu care ardu diu'a noptea de a supr'a-i și unu parfumu Divinu, deosebitu de ori ce porfuri placute; încatu creștinii cei buni cu mare veneratiune se apropie de acestu corpu santu. Insa dorere că orasiulu Iasi si-a perdutu în mare parte populați'a Romana, și în loculu ei adi se înmultiesc fii lui Israilu într'unu modu miraculos cum nu s'a mai auditu.

Tom'a Benhizianu,

Rugatiunea de anulu nou.

(d. G. Asachi)

Cu iutiél'a unui fulgeru, care scapara în ceriu
Ca unu visu, s'eu ca unu sunetu, Dómne, anii fugu și pieru,
Cu tristari cu bucuria
Trecu minute 'n vncinicia;
Numai celea n'au peritu
Ce virtutii s'au santitu.
De-aceea ajuta Dómne, s'eu lucrezu acelu ogoru,
Unde 'n locu de spini, s'eu creșca rodulu celu mantuatoriu!
Ca în diu'a de pe urma, carea mi s'a însemnatu,
S'eu potu dice: că 'n viața, unu graunțiu-am semanatu.

Chelmacu, 1 Ianuaru 1874

Multiamita publica.

La indemnul pastorului nostru sufletescu Petru Biberea s'au colectatu din evlavia creștină pe s'eu s. maicii n'ostre bisericeii din locu un'a suma de un'a suta șese florini în v. a. pentru cumperarea unui ornatu frumosu bisericescu; la care a contribuitu:

Petru Biberea, preotă	3. fl.	Mari'a Dugulescu.	1 "
Elen'a Biberea, preutésa	2 "	Ecatarin'a Blidariu.	1 "
Vasiliu Miata, jude. com.	11 "	Ved. Mari'a Luguzanu.	1 "
Georgiu Malatescu.	5 "	Ved. Elen'a Dugulescu.	1 "
Samsonu Stefanescu.	3 "	Ann'a Dugulescu.	1 "
Petru Subescu.	3 "	Ioanu Dugulescu.	1 "
Vasiliu Goncenu.	2 "	Ann'a Dugulescu.	1 "
Vasiliu Nicolescu.	2 "	Flóre Miata.	1 "
Georgiu Onulescu.	2 "	Trifu Boba.	1 "
Georgiu Nedescu.	2 "	Elen'a Bobu.	1 "
Petru Dugulescu.	2 "	Nicolau Triponu.	1 "
Ioanu Unguru.	2 "	Ioanu Iucu.	1 "
Petru Dugulescu.	2 "	Georgiu Malatescu.	1 "
Trifu Iosifescu.	2 "	Pavelu Savelescu.	1 "
Ned'a Nedescu.	2 "	Vasiliu Ianculescu.	1 "
Nicolau Nini.	2 "	Petru Lupu.	1 "
Iosifu Miutiu.	2 "	Vasiliu Malatescu.	1 "
Petru Dugulescu.	2 "	Ilie Nedescu.	1 "
Nicolau Dugulescu.	2 "	Iosifu Davidu.	1 "
Achimu Siocatiu.	2 "	Georgiu Ianculescu.	1 "
Elen'a Dugulescu.	2 "	Ved. Ann'a Ianculescu.	1 "
Trifu Miata.	2 "	Milentic Cleescu.	1 "
Ioanu Blidariu.	2 "	Ann'a Cusmanu.	1 "
Trifu Vidulescu.	2 "	Ioanu Iovescu.	1 "
Vasiliu Ioviti'a.	2 "	Elen'a Nedescu.	1 "
Ann'a Ioviti'a.	1 "	Petru Cocisiu.	1 "
Nicolau Siomosianu.	1 "	Ecatarin'a Cocisiu.	1 "
Georgiu Miata	1 "	Onu Secosianu.	1 "
Vasiliu Nini.	1 "	Elen'a Secosianu.	1 "
Ved. Mari'a Dugulescu.	1 "	Vasiliu Totu.	1 "
Iosifu Stoinescu.	1 "	Trifu Malatescu.	50 cr.
Mari'a Malatescu.	1 "	Ved. Sofi'a Dugulescu.	50 "
Nicolau Dugulescu	1 "	Ann'a Nedescu	50 "
Ved. Persid'a Iosifescu.	1 "	și Elen'a Totu.	50 "

Pentru care maritimosa fapta din partea episcopiei parohiale în numele s. maicii n'ostre bisericeii se exprima. cea mai profunda multiamita publica.

Préonorate Domnule Redactoru binevoiesc'a dá publicitatii susu-espus'a multiamita publica. Pe langa cea mai deosebita st'ma, suntemu.

Ai Préonoratu etc. etc.

Antonie Nicolescu
Petru Dugulescu
Ionu Dugulescu
Epitropi parochiali.

VARIETATI.

* * Am doritu de multu, am facutu chiar și probe pentru infintiarea unui coru vocalu bisericescu. Si cu toate că aici sunt studinti romani, toti de religiunea n'ostre, preparandi și teologi; totusi corulu vocalu asia de multu doritu nu s'a potutu infintiá! Ne mangaiamu inșă că dorinti'a n'ostre astadi o vedemu aprópe realizata. Ilustritatea Sa Dlu Episcopu, a însărcinatu pe Dlu Iosifu Goldisiu, ca pana ce va face dispusetiuni și ingrigire pentru castigarea unui maestru de cantari — barem în câtva se faca inceputulu și se constituie corulu. Ne bucuramu din inima că am ajunsu acele dile, candu atari dispusetiuni frumoșe, se facu chiar din partea capului diecesei, din partea Episcopului!

Cei-ce au fostu la înmormentarea fericitului metropolitu Siagun'a, au fostu încantati de frumosulu quartetu funebralu esecutatu de clericii de acolo.

Asemenea coru e în Orade, Pesta etc. etc.

Precum audimu și în Caransebesiu facu progresu în asta privintia.

+ (Societatile în Romani'a) Propagatiunea spiritului de asociatiune, popularisarea cunoscintelor economice, petrunderea de idei'a că nationalitatea este strinsu legata cu dezvoltarea economica, toate aceste idei, respandite numai de cati-va ani, incepu a-si dá fructulu în Romani'a.

Pana mai de-una-di spiritulu de asociatiune de abia era cunoscutu de o s'ema de ómeni, numai ca principiu, multiamire ca pana si ómenii fora cea mai mica cultura s'au petrunsu, si într'unu gradu care surprinde, despre absolut'a necesitate a asociatiunii puterilor; deja idei'a cea mare a asociatiunii a luatu finta prin infintiarea mai multoru societati, precum sunt „Daci'a.“ „Societatea financiara.“ „Romani'a.“ „Economica“ din Bucuresci, „Societatea Albin'a“ din Iasi și altele.

„Societatea Economica“ din Bucuresci, fundata de abia sunt patru ani, a inceputu în condițiunile cele mai modeste cari se potu imagina. Cati-va profesori și alti cati-va ómeni de buna-vointia constituiră acest'a asociatiune. Abia incepușe, și la 1 Ianuaru, 1872, fondulu societatii trecuse deja peste 46,000 lei. La 1 Ianuaru, 1873, acestu fondu se urcase la aprópe 100,000 lei. La 1 Maiu, 1873, în scurtulu timpu de patru luni, sum'a incasarilor ajunsese la 18,495 lei: acest'a ne autoris'ea a prevedé, pentru întregulu anu, celu pucinu 70,000 lei.

Societatea „Economica romana“ din orasiulu Romniculu-Saratu a inceputu se funcțiuneze de abia în lun'a Apriliu 1872. În momentul de fața, capitalulu seu este de 40,000 lei, procuratu de catra 90 societari.

× Comitetulu societatii pentru cultura și literatur'a romana în Bucovina, conformu cu §§. 13 și 20 p. 2 din statute, convóca adunarea generala a acestei societati în Ceranuti pe $\frac{3}{15}$ ianuaru 1874, la 10 óre de demin'ia, în sala Magistratului.

Programulu Adunarii va fi:

1. Reportulu Comitetului despre lucrările sale în anulu 1872 și 1873; 2. Reportulu Revisorilor despre cercetarea socotelorulu anului 1872 și 1873; 3. Reportulu Comitetului privitoru la modificarea statutelorulu, anume a §-lui 17; 4. Incuviintiarea bugetului societatii pe anulu 1873 și 1874; 5. Discursuri și propuneri eventuali, privitorie la interesele societatii; 6. Alegerea presiedintelui și a diece membri ai Comitetului conformu §-lui 14, p. 1 și §. 18; 7. Alegerea comisiunii de trei membri, spre cercetarea socotelorulu pe an. 1874, conformu §-lui 14, p. 6. —

(§§) (Caracteristicu pentru „Albina.“) „Dejá a trei'a óra ni se face întrebare din Bucovina: nu óre anare unde-va o fișia bisericeșca precum era „Sionulu“ odatu la Vien'a, căci „Lumin'a“ nu ocupa loculu Sionului!“ — dice Albin'a cea s'ingitória din Pest'a, prin ce elatantu dovedesce că ea pururea remane credințiosa programului seu deja cunoscutu de toti. Precum se vede „Albin'a“ are t'ema că „Lumin'a“ i-va înpușca numărulu abonantilor. E'ia inșă convinsa, că noi din inima curata dorimu se mb'ă catu de multi prenumeranti; ér „Lumin'a“ pana atunci numai se f'u prenumerata, pana candu ea va lucrá spre binele bisericeii și alu natiunei.

Post'a Redactiunei.

Dlui I. I. Ard. in Ch.: Articolulu despre „statulu calugarescu“ e bine s'omana ne publicatu, căci lumea ar crede că ni faci complimente binevenite, de si nu le dorim.

Dlui frate ieromonachu N. P. in Mon. M.: Primesce multiamit'a noastră Vol'a resoluta si lucrulu neintreruptu a rare-ori sunt lipsite de ajutoriulu lui Ddiu. Voi'a lui Ddiu e oglinda curata, carea nu insiela pre omu, pana ca omulu nu se desfiguréza singuru. Nrii ce-Ti lipsescu am dispusu s'ii caueti.

Dlui I. G. prot. in H. Voru capetá fól'a tóte comunele regulata.

Dlui D. B. in Petruvaradin. In decursulu anului espiratu au aparutu 82. de Nri, si se potu capetá in ori-câte esemplaro. Cei ceruti Vi s'an speditu.

Invitare de prenumeratiune

la

„L U M I N ' A „

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Cu prim'a Ianuariu 1874 „Lumin'a“ intra in alu treile anu alu esistintiei sale.

Pretiuulu de prenumeratiune remane si mai departe:

Pentru Austro-Ungari'a 6 fl. v. a. pe anu, ér pe diumetate de anu 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a 9 fl. v. a. pe anu, si 4 fl. 50 cr. v. a. pe diumetate de anu.

Redactiunea „Luminci“

Numerulu acest'a din caus'a serbatórei ncaparandu joi lu-damu in o cola intréga. —

Concursu.

Pentru vacant'a parochia din Pravaleni Protopresbit. Halmagiului.

Emolumintele sunt 1/2 sesiune de pamentu, quartiru liberu, biru dela 120. de case câte 1/2 mesura de cucurudiu, si stólele indatinate.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati a-si tramite recursurile instruite conformu Statutulu Organicu, pana in 20. Ianuariu 1874 candu va fi si alegerea adresate comitetulu parochialu subscrisulu in Halmagiu.

Halmagiu 23. Dvre. 1873.

In contielegere cu Comitetulu parochialu. Ioanu Groza, protopresvit. Halmag.

Concursu

pentru parochi'a vacanta din Morod'a tractulu protopresviteralu alu Vilagosiului pana in 13. Ianuariu 1874. candu va fi si alegerea; emolumintele sunt urmatórele inpreunate cu acestu oficiu: Un'a sesia de pamentu; 148. mesuri bucate — parte grau parte cucurudiu; apoi dela 35. casi fora pamentu a 33. cr. birulu preotiescu si stólele indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si adresá recursurile sale comitetulu parochialu si substernute D. protopopu Gorgiu Vasileviciu in Vilagosiu. Preferintia de a veni in candidare vor avea acei'a: cari a absolvatu celu pucinu 4. clase gimnasiali, si numai la acelu casu potu veni si alti individi in combinare cari n'au clasele recerute, deca nu se voru aflá de cei cu clase. Aspirantii au in un'a de Dumineci séu serbatori a se infatiesiá in biserica pentru de a-si dovedi desteritatea in tipicu cantu séu fiindu preotu in servitiulu Ddieescu si predica — cuventare. —

Datu in Morod'a la 20. Decembre 1873. v.

Comitetulu parochialu,

Cu scirea si invoirea mea Georgiu Vasileviciu protopresvit. Vilagosiului.

In tipariulu lui Stefanu Gyulai. — Proprietatea si editur'a diocesci aradane. — Redactoru re-ponditoriu: Bostiu Nicolae.

Concursu

2

pentru parochi'a din Chislac'a protopresbiteratulu Beeliului, devenita vacanta prin translocarea fostulu preotu la alta parochia.

Emolumintele sunt: pamentu aratoriu 19. holde, biru dela 132. case câte 1/2. mesura de cucurudiu sfarmatu dela fiescerea casa, totu atâtea dile de lucru, stólele indatinate, si quartiru esarendatu pe spesele comunei, precum si solvirea pamentulu parochialu de contributiune.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si tramite recursurile sale instruite dupa prescisele statutulu organicu pana la 14. Ianuariu st. v. anulu 1874. candu de odata va fi si diu'a alegierii—la subscrisulu.

Beeliu 21/12 v. 1873.

Din incredintiarea comitetulu parochialu,

Ioanu Capitanu,
administ. — prototeralu.

CONCURSU.

1

Din incidintele concurentiei neindestulitorie nepotenduse efectul alegerea de invetiatoriu dela class'a I. din comunitatea Cenadulu-micu la terminulu publicatu. se deschide de nou concursu cu terminu pana la 27. Ianuariu 1874. st. vechiu, candu se va efectui si alegerea.

Emolumintele sunt: 300. fl. in bani, 3. stangeni de lemne moi, cortelu liberu cu gradina si unu estravilanu de 150 □. patrati pentru legumi, si in fine 3. stangeni de paie pentru incalditu, éra de incalditulu scólei se va ingrigi comunitatea bisericesca.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt poftiti a-si tramite recursele instruite cu documintele prescise in statutulu organicu la subscrisulu pana in diu'a alegerei, si a se presentá in faci'a locului in un'a din dominecile ori serbatorile pana in diu'a alegerei séu macar in diu'a alegerei, spre a dá proba despre desteritatea loru in cantarile bisericesci.

Datu in Cenadulu-micu 16. Decembre 1873. st. vechiu

In contielegere cu comitetulu parochialu Mihaiu Sierbanu inspect. cerc. de scóle.

Concursu

1

pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a Grosiu comitatulu Bihoru — protopresviteratulu Beeliului: — emolumintele sunt in bani 59 fl. si 40. cr. v. a. in naturale 24. sinice 1/2 grâu 1/2 cucurudiu. 13. magi de fenu, 11. orgii de lemne, quartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acésta statiune sunt avisati a-si ascerne recursurile sale conformu Statutulu Organicu pana in 27. Ianuariu a anulu 1874. in carea diua va fi si alegerea subscrisulu inspectóre.

Beeliu 29/12 v. 1873.

Din incredintiarea comitetulu parochialu Ioanu Capitanu inspect. cercuala.

Concursu

1

pentru statiunea invetiatorésca din Rosi'a, prin acest'a se escrie concursu cu terminu pana in 13/25 Ianuariu, 1874. candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 140. fl. 16. meti de grau, 16 meti de cucurudiu, 12. orgii de lemne, 15. centinari de fenu si cortelu cu gradina.

Recursele—instruite conformu statutulu organicu — sunt a se tramite dlui inspect. cerc. de scóle in Totvárád.

Rosi'a, 21. Decembre, 1873.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu: Vasiliu Eclesiu, inspect. cerc. de scóle.